

**Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes
Sociālās drošības apakšpadomes (SDA) sanāksmes**

PROTOKOLS

Rīgā, Skolas ielā 28

Nr.4

2019.gada 24.septembris

SANĀKSMI VADA: **Ingus Alliks** – valdības puses pārstāvis

PIEDALĀS:

No valdības puses:

Ingus Alliks, Labklājības ministrijas (LM) valsts sekretārs

Jana Muižniece, LM valsts sekretāra vietniece

Aldis Dūdiņš, LM Sociālo pakalpojumu departamenta direktors

Ludis Neiders, Ekonomikas ministrijas Analītikas dienesta ekonomists

No darba devēju puses:

Jevgēnijs Kalējs, Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) padomes loceklis, Latvijas
Slimnīcu biedrības priekšsēdētājs

Pēteris Leiškālns, LDDK sociālo lietu un sociālās drošības eksperts (deleģēts pārstāvēt arī
A.Suškinu)

No arodbiedrību puses:

Egils Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) priekšsēdētājs

Irēna Liepiņa, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) priekšsēdētāja vietniece

Anda Grīnfelde, Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības eksperte sociāli
ekonomiskajos jautājumos

Rita Pfeifere, Industriālo nozaru arodbiedrības priekšsēdētāja

Gīta Oškāja, Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrības juridiskās daļas vadītāja

NEPIEDALĀS: A.Čemme, J.Jansone, J.Pumpiņš, L.Ābola.

PIEAICINĀTIE:

Sandra Stabiņa, LM Sociālās apdrošināšanas departamenta direktore

Imants Lipskis, LM Darba tirgus politikas departamenta direktors

Dace Trušinska, LM Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā eksperte

PROTOKOLĒ: Kristīne Zirnīte, LM Sociālās apdrošināšanas departaments

Sanāksmi sāk plkst. 15:00.

Darba kārtībā:

1. SDA 2019.gada 17.aprīļa sanāksmes protokols.
2. Informācija par Labklājības ministrijas likumprojektiem, kas iesniegti uz budžeta likumprojektu paketi 2020.gadam, sociālā apdrošināšanas jomā.
3. Par minimālo darba atalgojumu skolēniem vasaras nodarbinātībā (*papildināts sanāksmes laikā*).

1. jautājums

Sociālās drošības apakšpadomes 2019.gada 17.aprīļa protokols

SDA nolemj: Apstiprināt 2019.gada 17.aprīļa sanāksmes protokolu Nr.3.

2. jautājums

Informācija par Labklājības ministrijas likumprojektiem, kas iesniegti uz budžeta likumprojektu paketi 2020.gadam, sociālā apdrošināšanas jomā

Ziņo: S.Stabiņa

Ziņotājs informē par iespējamajām izmaiņām likumprojektos, ko plānots iesniegt Ministru kabinetā atbilstoši Ministru kabineta 2019.gada 17.septembra sēdes protokola Nr.42 34. § 2.punktā¹ minētajam. Tie ir grozījumi likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām", likumā „Par valsts pensijām”, likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un likumā "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu".

I.Alliks papildina par nepieciešamību uzzināt sociālo partneru viedokli pirms minētie likumprojekti tiek iesniegti valdībā. Likumprojektu sākotnējās ietekmes novērtējumā veikts izvērtējums gan no tiesiskā regulējuma, gan no sociāli ekonomiskā skatījuma, lai pamatotu, kādēļ valdība par šādu lēmumu ir izšķīrusies.

Par jautājumu izsakās: I.Liepiņa, E.Baldzēns, J.Kalējs, I.Alliks, G.Oškāja, J.Muižniece, P.Leiškalns, R.Pfeifere.

Dalībnieki diskutē un izsaka viedokļus par grozījumiem likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā", kas paredz samazināt pabalsta izmaksas apmēru un piešķiršanas ilgumu no deviņiem uz astoņiem mēnešiem.

I.Liepiņa izsakās, ņemot vērā, ka sociālās apdrošināšanas iemaksu apmērs bezdarba apdrošināšanai nemainās, LBAS neredz tiesisku pamatu, lai mazinātu pabalsta izmaksas apmēru. LBAS neatbalsta bezdarbnieka pabalsta apmēra mazināšanu, bet pabalsta piešķiršanas ilguma jautājums būtu diskutējams. Priekšlikums līdzekļus novirzīt strādājošo vajadzībām, piemēram, prasmju fondu izveidei uz sociālo partneru (valsts, LDDK un LBAS) vienošanās pamata.

E.Baldzēns papildina, ka LBAS respektē LM centienus meklēt finansiālus risinājumus, lai nodrošinātu minimālo pabalstu palielināšanu, bet veids, kā tas ir risināts, nav bijis pareizs. LBAS uzsver, ka ir pārkāpts sociālās apdrošināšanas princips – pakalpojuma izmaksa jānodrošina ar tādiem pašiem nosacījumiem, kas bija spēkā iemaksu brīdī. Grozījumiem nepieciešams pārejas periods. Tie nevar stāties spēkā ar 2020.gada 1.janvāri. Īpaši uzsver, ka no sociālās apdrošināšanas budžeta nedrīkst līdzekļus novirzīt pamatbudžeta vajadzībām, jo tā tiek pārkāpts sociālās apdrošināšanas princips. Pieaug arī konstitucionālās sūdzības Satversmes tiesā iespējas.

Atgādina, ka Valdības rīcības plāna 117.punktā² jautājumu par bezdarbniekiem aicina ar sociālajiem partneriem risināt sadarbojoties nevis informējot.

¹ Atbalstīt informatīvā ziņojuma pielikumā minētos prioritāros pasākumus ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm, tai skaitā neatkarīgajām institūcijām 2020.-2022.gadam, kas sagatavoti atbilstoši Ministru kabineta 2019.gada 13.septembra ārkārtas sēdē atbalstītajiem priekšlikumiem.

² Pilnveidosim bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju atbalsta pasākumus iekļaušanai darba tirgū un sadarbībā ar sociālajiem partneriem virzīsimies uz kvalitatīvāku un drošāku darba vietu nodrošināšanu. prot_Nr4_24092019

I.Alliks informē, lai diskutētu ar sociālajiem partneriem par iespējamajiem grozījumiem, tikšanās tika organizēta savlaicīgi. Grozījumiem likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" ir duāls mērķis - arī sākt realizēt minimālā ienākuma līmeņa pārskatīšanu. Bezdarba gadījumā personai ir pieejami Nodarbinātības valsts aģentūras piedāvātie pakalpojumi, kā arī bezdarbnieka pabalsta vidējais izmaksas ilgums šobrīd ir 4,4 mēneši. Salīdzinājumā ar izvirzītajiem mērķiem, tā ir minimāla iejaukšanas sociālās apdrošināšanas pakalpojumā. Arī tiek realizēts Valdības rīcība plāna 34.punktā³ minētais, tā cilvēku motivējot darba tirgū atgriezties ātrāk.

G.Oškāja papildina saprātīgāk ir radīt tādu pabalstu, ar ko cilvēks, iestājoties bezdarba gadījumam, ir komfortā, t.i, ir nodrošināti ienākumi – 100% pabalsts – un pilnvērtīgi var koncentrēties jauna darba meklējumiem.

J.Muižniece atbild, ka 100% bezdarbnieka pabalsta izmaksa pie esošās sabiedrības uzvedības īpatnībām negarantētu ēnu ekonomikas mazināšanos, un atgādina, ka pabalsts tiek regulēts valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros, nodrošinot solidaritātes principu starp maksātājiem.

SDA nolemj: Sociālo partneru viedokļus, kas ir atšķirīgi, pieņemt zināšanai un likumprojektu tālākās virzības laikā turpināt savstarpējās diskusijas.

3.jautājums

J.Muižniece rosina jautājumu par pakalpojumu, kas šobrīd ir saistīti ar minimālās algas valstī apmēru, atsaisti no tās. Tas izriet no valdības ieceres ar 2021.gadu minimālo algu valstī noteikt 500 *euro*. Akcentē jautājumu par skolēnu vasaras nodarbinātība, rosina, lai vairāk iesaistītu skolēnus strādāt, atalgojumu maksāt solidāri starp valsti un darba devēju. Jautā sociālo partneru viedokli, par iespēju, kad skolēna atalgojumu valsts sedz 430 *euro* jeb šā brīža minimālā alga un darba devējs sedz starpību līdz 500 *euro*, jo kopējais atalgojums skolēnam nedrīkst būt zem minimālās algas.

Dalībnieki diskutē par minimālās algas atsaisti no pārējiem pakalpojumiem.

E.Baldzēns atbalsta ierosinājumu, kad valsts un darba devējs atalgojumu skolēnam maksā solidāri. LBAS atbalsta minimālās algas atsaisti, tā atvieglojot tās straujāku pārskatīšanu nākotnē, veicinot arī konkurētspēju Baltijas valstu līmenī.

P.Leiškalns akcentē, ka pabalstu atsaiste no minimālās algas, var radīt situāciju, ka garantētie apmēri uz ilgu laiku paliek nemainīgi. Darba devēju pusei, uzliekot pienākumu maksāt minimālo algu pārskatītā līmenī, arī valsts pusei jāpilda saistības, attiecīgi pārskatot izrietošās garantēto pakalpojumu pozīcijas. Minimālās algas paaugstināšanai ir fiskāli pozitīvs efekts.

SDA nolemj: Konceptuāli atbalstīt priekšlikumu minimālo darba algu skolēnu vasaras nodarbinātības ietvaros ar 2021.gadu maksāt solidāri, attiecīgi – valsts 430 *euro* un darba devējs sedz starpību līdz 500 *euro*.

Sadarbojoties Labklājības ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai un Ekonomikas ministrijai, panāksim, ka pieaugušo izglītība rada iespējas cilvēkiem, tai skaitā bezdarbniekiem, ekonomiski neaktīvajiem un cilvēkiem ar bezdarba risku vai zemu atalgojumu, strādāt darbos ar lielāku produktivitāti un saņemt lielākus ienākumus. Sadarbībā ar sociālajiem partneriem mazināsim nelaimes gadījumus darbā un arodsaslimšanas, sekmēsīm adekvātu atalgojumu, darba un ģimenes dzīves saskaņošanas iespējas un citus darba apstākļus labākai dzīves kvalitātei.

³ Panāksim, ka visi Latvijas darbspējīgie iedzīvotāji ir motivēti strādāt.

Sanāksmi slēdz plkst.16:15.

Pielikumā:

- 1) Prezentācija "Izmaiņas no 2020.gada – sniegtas uz budžeta likumprojektu paketi";
- 2) Likumprojekts grozījumiem likumā "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" un anotācija;
- 3) Likumprojekts grozījumiem likumā „Par valsts pensijām” un anotācija;
- 4) Likumprojekts grozījumiem likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un anotācija;
- 5) Likumprojekts grozījumiem likumā "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumā" un anotācija;
- 6) Likumprojekts grozījumiem likumā “Par maternitātes un slimības apdrošināšanu” un anotācija.

Sanāksmes vadītājs:

I.Alliks

Protokolētājs:

K.Zirnīte